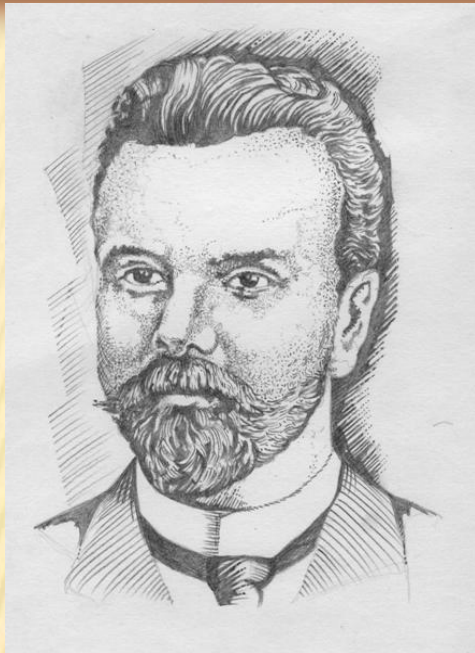

Образи й картини рідної донецької землі у творчості Миколи Чернявського, Миколи Хапланова

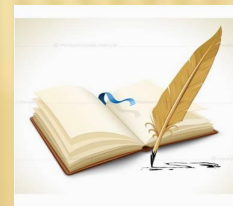
Соціокультурна змістова лінія - «Мій рідний край – моя історія жива»

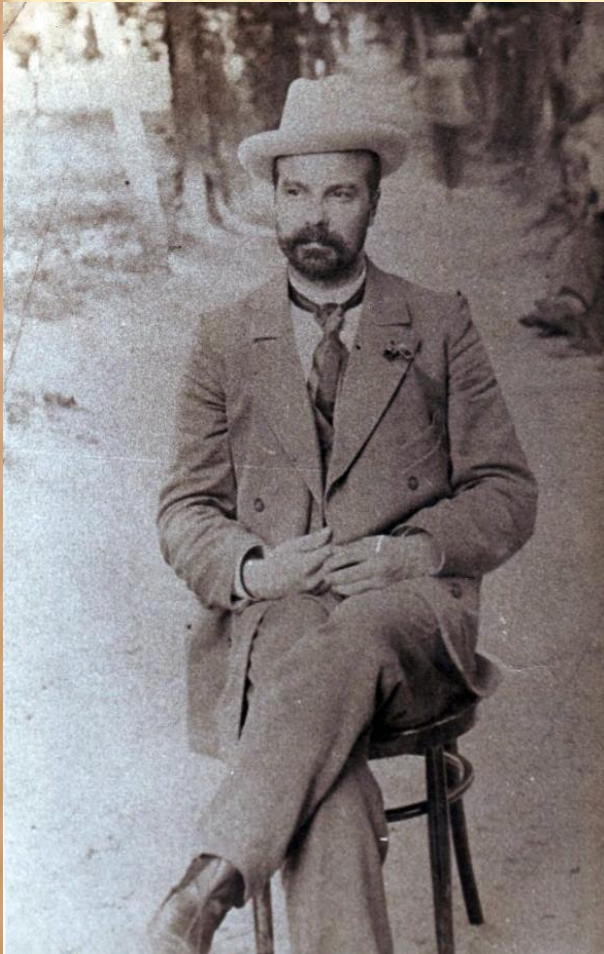

Епіграф

В степу блукаю я,
І вільно серце б'ється,
Душа ж оновлена моя
І плаче і сміється.
Знайомі все краї
І рідні все картини.
За вас, степи-поля мої,
Рідніш нема країни!

Микола Чернявський (1868-1937), поет і прозаїк

"Перед Різдвом 1867 року, 22 грудня (за новим стилем 3 січня 1868 р.), під солом'яною стріхою, в селі Торській Олексіївці (або Шаховій) Бахмутського повіту, побачив світ Божий. У сім'ї молодого диякона, четвертою дитиною було вписане моє ім'я в книгу буття... Охрестили, дали ім'я Микола й 24 грудня, на Святвечір, коли по селу лунали співи колядників, святкували мої перші іменини... Водою з річки Торця (колишній Тор) була наповнена купіль моя...".

В уяві вразливої дитини, а пізніше у творчості нашого земляка донецький степ та Торець стали ототожнюватись із символами рідного краю, символами батьківщини: "По степу тече річка. Вона то ледве точить по кам'яних перекатах свої тихі води, то розливається по долинах у широкі, задумані плеса, немов замислюючись над тим, чи йти далі, чи залишитись тут».

Робота з

Текстом

Після закінчення Бахмутської духовної школи М. Чернявський продовжив освіту у Катеринославській семінарії і одержав призначення в бахмутську школу, в якій нещодавно навчався сам. Тут він викладав співи і музику, пробував себе в літературній справі.

Своїм вихованцям М. Чернявський прищеплював потяг до прекрасного, шанобливе ставлення до набутків світової культури і насамперед письменства, історичних пам'яток. Поет часто звертався до образів і картин природи рідної Донеччини.

Мовознавці. Виписати з тексту однорідні члени речення, вказати поширені й непоширені.

Теоретики. Виконати тестові завдання (теоретичні відомості про однорідні члени речення).

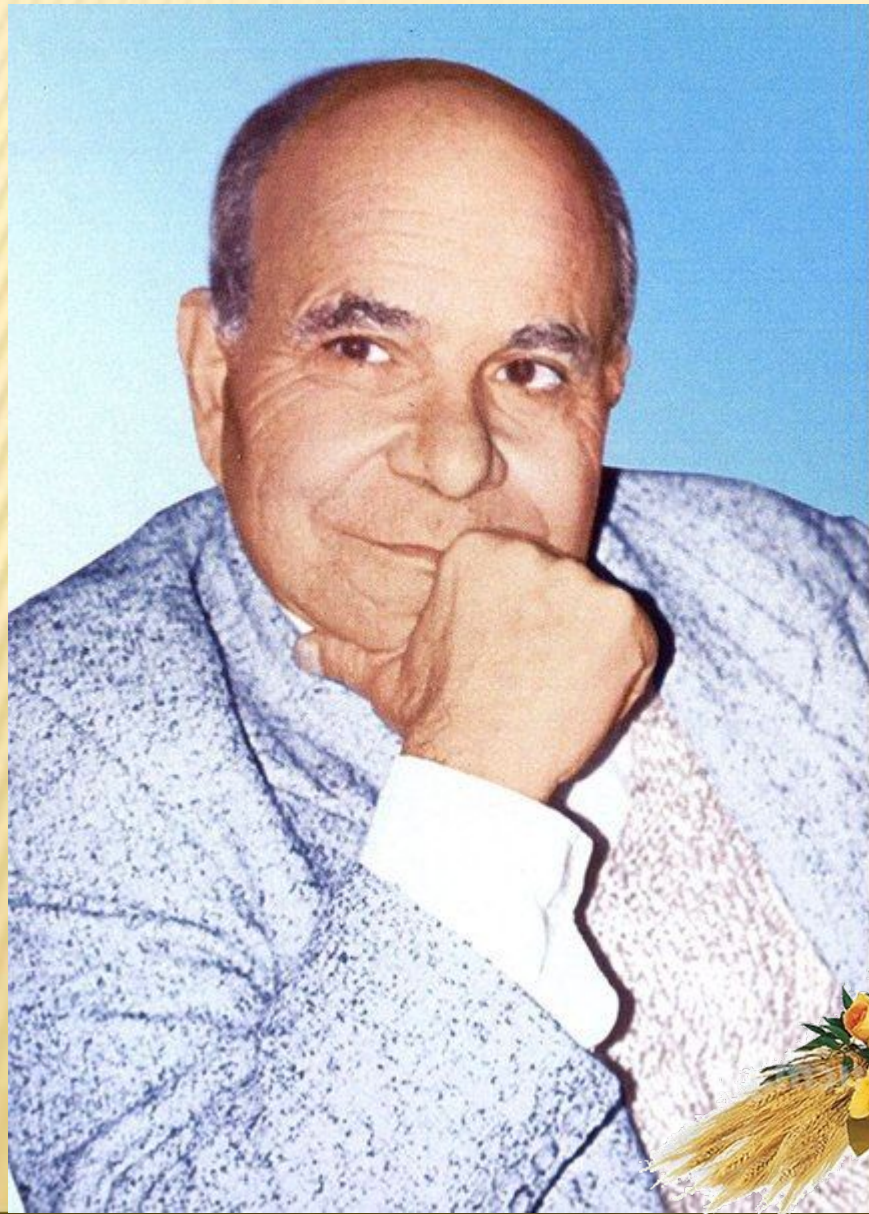
Літератори (творці). Створити два речення про М. Чернявського з однорідними членами речення.

М. Чернявський вірші «Степ і степ, один без краю» реалістично зображує спалений літнім сонцем степ. Степ оновлюється і прокидається від блискавки і грому. Автор вірить у відродження безмежних донецьких степів, які є його батьківщиною. Ліричний герой прагне служити на користь рідному народові.

Н.В. Хапланов

**«ДРЕВНЕЕ СЕЛЕНЬЕ
СТАРОБЕШЕВО –
КАМЕННЫХ ЗАБОРОВ
КРУЖЕВА.
КАК ХОЧУ СКАЗАТЬ
ТЕБЕ Я НЕЖНЫЕ,
САМЫЕ КРАСИВЫЕ
СЛОВА!»**

Во многих стихах Н. Хапланова чувствуется пронзительная любовь автора к родному Старобешево, к родному Приазовью, родной реке Кальмиусу среди бескрайних пшеничных и ковыльных полей родного края...

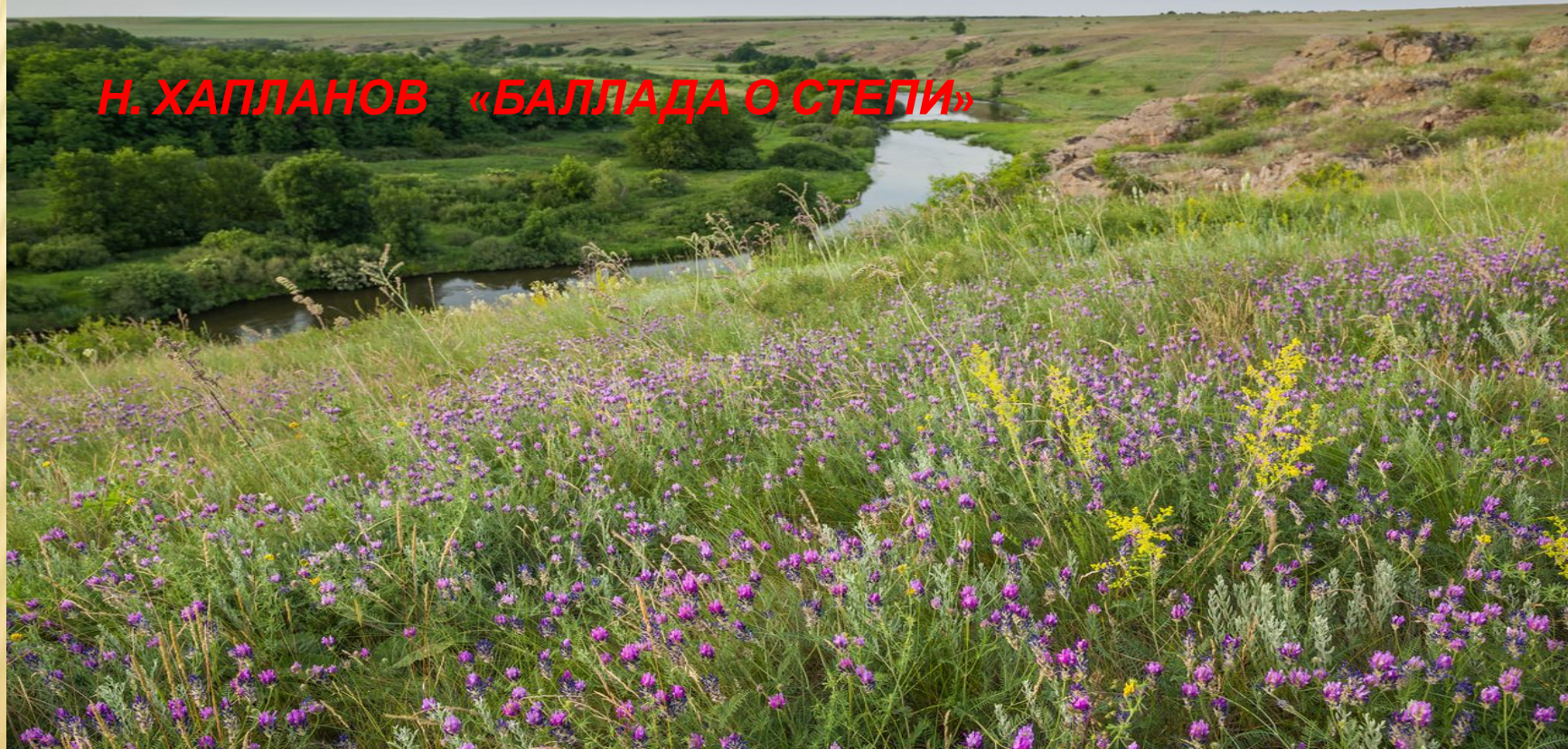
Жизнь человека неотъемлема от жизни природы, они – единое целое. Нельзя жить на земле и быть непричастным к ее истории.

В «Балладе о степи» мы видим былинную, никем не обжитую степь с ковылями в человеческий рост.

О как в тебя я,
Степь моя, влюблен,
Как понимаю я твою усталость.
Ладонью глажу красоту
Твоих кудрей полынно-чабрецовых.

**«...КАК СЕДИНА МИНУВШИХ БУРЬ И БОЛЕЙ.
ЗАРОСШИЕ ВОРОНКИ. И СТОГА
НА СКОШЕННОМ ВЧЕРА ПШЕНИЧНОМ ПОЛЕ.
УПАЛ НА ТРАВЫ, ЖАВОРОНКА ЗВОН...
НАД СУХОСТОЕМ СОЛНЦЕ РАЗМЕТАЛОСЬ...
О, КАК В ТЕБЯ Я, СТЕПЬ МОЯ ВЛЮБЛЁН,
КАК ПОНИМАЮ Я ТВОЮ УСТАЛОСТЬ.»**

Н. ХАПЛАНОВ «БАЛЛАДА О СТЕПИ»

**«...ЗНАКОМЫЕ ДАЛИ,
СТАРЫЙ МОСТ, У ВОДЫ ТОПОЛЯ.
- ТОЛЬКО ЗДЕСЬ – БЕРЕГА МНЕ
ШЕПТАЛИ –
НАЧИНАЕТСЯ НАША ЗЕМЛЯ!»**

A landscape photograph showing a wide river valley. In the foreground, there is a field of purple flowers. The river flows through the valley, surrounded by green trees and grass. The sky is blue with white clouds. The entire image is framed by a colorful border with yellow, orange, and green patterns.

Усне мовлення з художнім
домислом

**Змалювати словесно
описаний степ.**

Гра «Знайди пару».

Поєднайте приклади художніх засобів із їхніми назвами.

Широкий степ спить Заговорить, засміється враз до неба вся земля	алітерація
Він прокинеться, проснеться, груди грому підставля; Заговорить, засміється враз до неба вся земля.	порівняння
Сонній млі нічний Країні чарівній, мертвий степ	метафора
Будяки стоять, немов грізні князів дружини	епітети
Так нехай же над ланами грім бажаний загримить!	окличні речення

Інтерв'ю журналістки:

- Чим вас схвилювала поезія М. Чернявського і М. Хапланова?
- Яке місце займає поезія в вашому житті?
- Як ви вважаєте, що спільного між музикою й поезією?
- Якими якостями повинен бути наділений поет?
- Якщо всі вірші, що звучали сьогодні на уроці, об'єднати в одну збірку, яку назву ви дали б цій збірці?

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Написати твір-мініатюру «Букет польових квітів для мами», використовуючи опорні слова: п'яний аромат, ніжно-білі квіти, поле різнобарвних трав, зелене буйство, зворушливий, ніжний, неможливо відірвати погляд.

Гра «Незакінчене речення»

На уроці я навчився...

На уроці я дізнався...

На уроці я зрозумів...

На уроці я не вмів,
а тепер умію...

